

Resultaten Brabantpanel-onderzoek Vijf Jaar Euro December 2006

Respons

Van 23 november tot en met 10 december 2006 is – in verband met het vijfjarig bestaan van de Euro op 1 januari 2007 – aan het Brabantpanel een vragenlijst voorgelegd over hun ervaringen met de euro. Veel leden van het Brabantpanel (829 leden, oftewel 71%) vulden de vragenlijst in. Hieronder leest u de belangrijkste resultaten. De resultaten van het onderzoek zijn representatief voor de Brabantse bevolking wat betreft leeftijd, regio (West-Brabant, Midden-Brabant, Noordoost-Brabant en Zuidoost-Brabant) en inkomen. ¹

1. Vijf jaar euro: de ervaringen in Brabant

Op 1 januari 2007 is het precies vijf jaar geleden dat de euro werd ingevoerd in Nederland en elf andere landen, te weten: België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Oostenrijk, Portugal en Spanje. Tijd om de balans op te maken!

Gewenning aan de euro

Over het geheel genomen is men in Brabant inmiddels wel gewend aan de euro: 85% is gewend aan de nieuwe munt: 52% is, al met al, *redelijk* gewend aan de euro, 32% is *helemaal* gewend aan de euro. 15% is nog steeds niet helemaal gewend aan de euro en 1% van de Brabanders is nog steeds totaal niet gewend aan de euro.

Omrekenen van euro's naar guldens

Ondanks deze gewenning rekent nog altijd 35% van de Brabanders van 16 jaar en ouder *kleine* bedragen (zoals bijvoorbeeld in de supermarkt, bij de bakker, de drogist etc.) om naar guldens: 33% doet dit globaal, 2% rekent alle prijzen nog precies om naar guldens. Vooral ouderen (65+) rekenen kleine bedragen nog precies om: 45% tegenover 35% gemiddeld. De meerderheid van de Brabanders echter (namelijk 65%) rekent niet meer om: 5% heeft dit vanaf de invoering van de euro nooit gedaan, 61% rekende in het begin kleine bedragen nog wel om, maar doet dat nu niet meer.

Voor grote bedragen (bijvoorbeeld TV, auto, wasmachine, vakantie) liggen de verhoudingen precies andersom: maar liefst 64% - oftewel bijna tweederde – van de Brabanders rekent grote bedragen nog steeds om naar guldens. 36% rekent grote bedragen niet (meer) om: 32% deed dit in het begin nog wel, maar inmiddels niet meer. 4% heeft dit vanaf de invoering van de euro nooit gedaan. Jongeren tussen de 16 en 29 jaar rekenen iets minder vaak grote bedragen om naar guldens: 52% doet dit nog, tegenover 64% gemiddeld. Brabanders met een lager inkomen (0 tot 1.500 euro netto per maand) rekenen juist vaker grote bedragen om naar guldens: 70% doet dit nog, tegenover 64% gemiddeld.

¹ Omdat leeftijd en inkomen in belangrijke mate de ervaringen met en opvattingen over de Euro bepalen, is – naast Brabantse regio – de steekproef naar deze aspecten herwogen en daarmee representatief voor de Brabantse bevolking van 16 jaar en ouder.

Het onderscheid tussen de muntjes

56% van de Brabanders vindt de euromunten nog steeds veel op elkaar lijken en zoekt bij het afrekenen aan de kassa nog steeds in de portemonnee. 44% van de Brabanders zegt de munten (inmiddels) goed uit elkaar te kunnen houden en vindt bij het afrekenen aan de kassa makkelijk zijn/haar weg in de portemonnee. Ouderen hebben meer moeite met de muntjes dan jongeren: Van de 16-29 jarigen heeft slechts 34% nog moeite met de muntjes, onder 30-49 jarigen is dit 59% (dus ongeveer gelijk aan het gemiddelde in Brabant), van de 50-64-jarigen heeft 71% moeite met de muntjes en van de 65-plussers zoekt 62% bij de kassa nog in de portemonnee.

2. Euro=duur?

Brabanders hebben het gevoel dat het leven in Nederland de afgelopen vijf jaar duurder is geworden: 94% van alle Brabanders heeft dat gevoel. Slechts 3 % heeft niet het idee dat het leven duurder is geworden en 3% zou het eigenlijk niet weten.

Van de 94% Brabanders die vinden dat het leven in Nederland duurder is geworden, zegt 41% dat dit *voornamelijk* aan de euro ligt. 20% denkt dat dit *voornamelijk* komt door prijsstijgingen in het algemeen en 28% is van mening dat het leven *voornamelijk* zo duur is geworden omdat de salarissen en uitkeringen niet zijn meegestegen met de stijging van veel prijzen. 10% noemt andere redenen, waarvan de belangrijkste zijn: 1. een combinatie van deze drie factoren; 2. een aantal sectoren, zoals horeca, middenstand en bedrijfsleven, hebben de euro aangegrepen om de prijzen in guldens simpelweg te vervangen door het euroteken.

De horeca

Wat de belangrijkste reden voor het feit dat het leven in Nederland (voor het gevoel) zo duur is geworden ook moge zijn, één sector krijgt in ieder geval veel kritiek en dat is de horeca: 98% van de Brabanders is van mening dat de prijzen in de horeca zijn gestegen: volgens 26% komt dit geheel door de euro, volgens 67% komt dit gedeeltelijk door de euro; 5% denkt niet dat de prijsstijgingen in de horeca het gevolg zijn van de euro.

Het gevolg: 56% van de Brabanders gaat, sinds de invoering van de euro, in Nederland minder vaak naar een restaurant of (eet)café. Onder Brabanders met een lager inkomen tot 1.500 euro netto per maand is dit zelfs 63%.

39% van alle Brabanders boven de 16 gaat sinds de invoering echter nog net zo vaak naar een restaurant, terras of eet(café) als daarvoor, 6% ging toch al nooit uit eten of naar een terras of een café. Niet iedereen laat zijn uitgaansgedrag dus bepalen door de prijsstijgingen in de horeca, maar toch wel een zeer groot deel, vooral degenen met een lager inkomen. Voor mensen met een hoger inkomen geldt het iets minder: van de mensen met een inkomen boven de 2.000 euro netto per maand bezoekt bijna 50% nog net zo vaak een horecagelegenheid als vóór de invoering van de euro (tegenover 39% gemiddeld).

Uitgaven, bestedingen en financiële situatie sinds de invoering euro

Door de euro zou het zo kunnen zijn dat mensen makkelijker geld uitgeven omdat producten goedkoper lijken dan ze zijn. Bijvoorbeeld een truitje van €19,95 lijkt misschien goedkoop, terwijl het toch om ruim 40 gulden gaat. Toch geeft een minderheid van 41% van de Brabanders door de euro makkelijker meer geld uit.

De meerderheid (59%) geeft niet makkelijker meer geld uit dan vóór de invoering van de euro: de meesten (34%) deden dat vanaf de invoering van de euro al niet, een kwart (24%) gaf in het begin wel euro's uit alsof het guldens waren, maar let tegenwoordig toch wel meer op wat ze uitgeven. Ouderen letten meer op wat ze uitgeven dan jongeren: van de 16-29-jarigen geeft 53% euro's uit alsof het guldens zijn (tegenover 41% gemiddeld), bij de 30-49 jarigen is dit 47%. Van de 50-64 jarigen geeft maar 31% makkelijk euro's uit alsof het guldens zijn en bij 65-plussers is dit maar 23%.

Wat betreft de financiële situatie van mensen: we vroegen hen of ze sinds de invoering van de euro minder geld te besteden hebben (bijvoorbeeld meer op hun geld moeten passen, vaker geld moeten lenen, eerder rood staan, meer financiële problemen hebben) en waar dat eventueel aan ligt. Het overall beeld is dat de meeste Brabanders de afgelopen vijf jaar *minder* bestedingsmogelijkheden hebben gekregen: dit geldt voor 78% van de Brabanders. Hier liggen verschillende redenen aan ten grondslag (soms meerdere tegelijkertijd, vandaar dat de volgende percentages optellen tot méér dan 78%):

- de euro die het leven veel duurder heeft gemaakt (geldt voor 31% van de Brabanders)
- prijsstijgingen in het algemeen (geldt voor 43% van de Brabanders)
- salarissen en lonen die niet zijn meegestegen met de prijsstijgingen (geldt voor 33% van de Brabanders)
- het eigen gedragspatroon, namelijk makkelijker geld uitgeven omdat door de euro alles goedkoper lijkt dan het is (geldt voor 9% van de Brabanders)
- wijziging in de persoonlijke financiële situatie (geldt voor 11% van de Brabanders).

3. De euro internationaal

De euro zou het internationale betalingsverkeer binnen de Eurolanden moeten vergemakkelijken. Is dat ook gebeurd? Ja en nee.

Ja, want driekwart van de Brabanders (76%) vindt het reizen binnen de Eurolanden veel gemakkelijker en handiger geworden sinds de invoering van de euro (24% ervaart geen verschil met vroeger of weet het niet). Tevens vindt 90% het prettig dat er geen geld meer hoeft te worden gewisseld bij het op vakantie gaan binnen de Eurolanden: 61% vindt dit héél prettig, 29% vindt het prettig, maar anderzijds ook wel een beetje jammer, omdat geld wisselen voor hen toch ook wel bij de romantiek van op vakantie gaan hoorde. Opvallend genoeg geldt dit laatste vooral voor jongeren: ook zij vinden het prettig dat er geen geld meer gewisseld hoeft te worden, maar 42% van de 16-29 jarigen (tegenover 29% gemiddeld) vindt dat anderzijds toch ook wel jammer omdat geld wisselen voor hen toch ook wel bij de romantiek van op vakantie gaan hoorde.

Nee, want de euro heeft er bijvoorbeeld niet toe geleid dat Brabanders makkelijker even de grens over gaan om iets te kopen of te tanken: slechts 10% van de Brabanders doet dit vaker sinds de invoering van de euro. Het gaat dan vooral om tanken, op afstand gevolgd door: het kopen van (sterke) alcoholische drank, een dagje shoppen over de grens of een korte vakantie of familiebezoek.

Ook is het *niet zo* dat veel Brabanders door de invoering van de euro hun bestedingspatroon op vakantie binnen de Eurolanden hebben veranderd, nu de prijzen in het buitenland makkelijker te vergelijken zijn met de prijzen van producten in Nederland: voor 64% is er, door de invoering van de euro, niets veranderd in het bestedingspatroon

op vakantie binnen de Eurolanden. Voor 22% wél: 16% geeft sinds de euro minder uit, 6% geeft méér uit. 13% weet het niet of gaat nooit binnen de Eurolanden op vakantie.

De Euro en het “Europa-gevoel”

Waar de euro zeker niet of nauwelijks aan heeft bijgedragen is aan het “Europa-gevoel”. Er zijn andere factoren bepalend voor de mate waarin mensen zich wel of juist geen Europeaan voelen. Want op de vraag of mensen zich door de invoering van de euro meer Europeaan voelen, antwoordt 82% “nee”: 43% voelt zich net zo *veel* Europeaan als vóór de euro, 39% voelt zich net zo *weinig* Europeaan als vóór de euro. 2% weet het niet. en 15% voelt zich wél meer Europeaan door de invoering van de euro.

Het prijzen van artikelen in Europa

In sommige landen, zoals bijvoorbeeld Frankrijk, wordt op producten en kassabonnen nog steeds – naast de prijs in euro's – de oude prijs in de oude valuta vermeld. In Frankrijk vind je dus op elk product zowel de prijs in euro's als de prijs in Franse francs. Zou dat in Nederland ook moeten gebeuren? “Nee”, vindt 76% van de Brabanders. “Ja”, vindt 15% van de Brabanders. 9% is neutraal of weet het niet.

3. De Euromunten-en biljetten

Muntjes van 1 en 2 eurocent

Over de muntjes van 1 en 2 eurocent is veel te doen: “veel te veel muntjes in de portemonnee” (dus: ‘*afschaffen die munten*’) of: ‘*juist niet afschaffen, want dat leidt tot afronden van prijzen; en afronden van prijzen leidt alleen maar tot prijsstijgingen.*’ Inmiddels zijn de muntjes van 1 en 2 eurocent in sommige winkels overigens al afgeschaft, maar in andere nog niet.

Uit ons onderzoek blijkt dat 62% van de Brabanders de *muntjes van 1 eurocent* graag afgeschaft zou zien, vanwege de grote hoeveelheid muntjes in de portemonnee (het argument “afschaffen, want het onderscheid tussen de muntjes is te onduidelijk” speelt nauwelijks een rol bij het voorstander zijn van ‘afschaffen’). Een kwart (26%) vindt dat de eurocent moet blijven, omdat anders alle prijzen worden afgerond en alles duurder wordt. 11% is neutraal of weet het niet.

Over de *muntjes van 2 eurocent* is meer verdeeldheid: bijna evenveel Brabanders vinden dat de muntjes van 2 eurocent wél moeten worden afgeschaft (namelijk 45% van de Brabanders) of juist niet (39%), omdat afschaffen zou leiden tot afronding en daarmee verhoging van de prijzen. 16% is neutraal of weet het niet.

Biljetten van 200 en 500 euro

Dan de biljetten van 200 en 500 euro: het gevoel bestaat dat deze biljetten eigenlijk nauwelijks gebruikt worden of soms ook niet gebruikt **mogen** worden in winkels. Kan je ze dan eigenlijk niet beter afschaffen? Voor wat betreft *de biljetten van 200 euro* is slechts een kwart (24%) van mening dat deze beter kunnen worden afgeschaft. 41% vindt dat ze moeten blijven en 35% is neutraal of weet het niet.

Als het gaat om *de biljetten van 500 euro* liggen de verhoudingen precies andersom: 40% van de Brabanders vindt dat deze biljetten moeten worden afgeschaft, 30% vindt van niet en 30% is neutraal of weet het niet.

Euromunten uit andere landen

Alle Eurolanden hebben eigen euromunten. Sommige mensen maakten er in het begin een sport/ hobby van deze te sparen, bewaren en uit te wisselen, anderen hadden niet eens in de gaten dat er verschillende munten bestonden en weer anderen wisten dat wel, maar deden daar verder niets mee. Nu, na vijf jaar euro, blijkt dat nog 7% van de Brabanders euromunten uit andere landen apart bewaart. 17% deed dit in het begin nog wel, maar nu niet meer. De meerderheid (76%) heeft nooit euromunten uit andere landen bewaard en doet dit nog steeds niet.

4. Centen, stuivers, dubbeltjes, kwartjes, guldens en rijksdaalders: wie heeft ze nog?

Véél Brabanders hebben nog munten uit het tijdperk van de gulden: maar liefst 77%. 71% heeft uit nostalgie een aantal muntjes uit het 'gulden-tijdperk' bewaard. 6% moet nog steeds geld wisselen bij de bank (wat nog mogelijk is tot 1 januari 2007). 23% van de Brabanders heeft geen enkel muntstuk meer uit het "gulden-tijdperk". Hoe hoger de leeftijd, des te vaker zijn de munten uit het 'gulden-tijdperk' verdwenen: van de 16-29 jarigen heeft slechts 19% geen enkel muntstuk meer uit de tijd van de gulden, bij 30-49-jarigen is dit 22%, bij 50-64-jarigen 24% en van de 65-plussers heeft 35% geen enkel muntstuk meer uit het 'gulden-tijdperk'. Jongeren tussen de 16 en 29 jaar hebben ook vaker uit nostalgie een aantal muntjes (centen, stuivers, dubbeltjes, kwartjes, guldens en rijksdaalders) bewaard dan ouderen: van de 16-29 jarigen heeft 81% uit nostalgie muntjes bewaard, van de 65-plussers heeft maar 54% uit nostalgie een aantal centen, stuivers, dubbeltjes, kwartjes, guldens of rijksdaalders bewaard.

5. De euro moet weg / blijven

Tot slot het overall beeld over de euro: is het volgens de inwoners van Brabant nou goed dat deze er is gekomen of was het eigenlijk nergens voor nodig?

	Mee eens	Mee oneens	Neutraal, geen antwoord/ weet niet
a. Het is goed dat de euro er is gekomen	36%	34%	30%
b. De invoering van de euro was nergens voor nodig	30%	43%	27%
c. De economische positie van Nederland is sterker geworden door de invoering van de euro	22%	24%	54%
d. Als het aan mij lag werd de euro afgeschaft en kwam de gulden terug	30%	51%	19%

Ten aanzien van het belang van de invoering van de euro, zijn de verhoudingen belangrijk –onbelangrijk –neutraal, ongeveer 1/3 – 1/3 - 1/3. Wel zijn er verschillen in leeftijd en inkomen. Hoe hoger de leeftijd, des te meer is men van mening dat het goed is dat de euro er is gekomen: van de 16-29 jarigen vindt 28% het goed dat de euro er is gekomen, van de 30-49 jarigen is dit 34%, bij de 50-64 jarigen 42% en van de 65-plussers vindt 51% het goed dat de euro er is gekomen. 65-Plussers zijn het ook veel

vaker *niet* eens met de stelling "De invoering van de euro was nergens voor nodig": bijna zes op de tien 65-plussers is het niet met deze stelling eens, tegenover 43% gemiddeld. Ook inkomen speelt een rol bij de mening over de euro: hoe hoger het inkomen, des te meer is men van mening dat het goed is dat de euro er is gekomen: van de Brabanders met een inkomen tussen de 1.500 en 2.000 euro netto per maand vindt 44% het goed dat de euro er is gekomen, van de Brabanders met een inkomen boven de 2.000 euro netto per maand vindt 58% het goed dat de euro er is gekomen (dit tegenover 36% gemiddeld in Brabant).

De mening van de Brabander over de vraag of de euro afgeschaft zou moeten worden en de gulden terug moet komen is over het geheel genomen meer uitgesproken: de helft is het daar *niet* mee eens. Bijna eenderde (30%) zou de gulden echter wel graag terug zien komen. 19% is neutraal of weet het niet. Met name Brabanders met een laag inkomen tot 1.500 euro per maand zien meer dan gemiddeld liever de gulden terugkomen: 36% tegenover 30% gemiddeld in Brabant. Van de Brabanders met een inkomen boven de 2.000 euro netto per maand is maar 14% het eens met de stelling "Als het aan mij lag werd de euro afgeschaft en kwam de gulden terug". 69% is het met deze stelling *niet* eens (tegenover 51% gemiddeld in Brabant).

De mening van de Brabander over de vraag of de euro nou geleid heeft tot een versterking van de economische positie van Nederland, is het minst uitgesproken. De meerderheid (54%) heeft gewoonweg geen idee. 22% Denkt dat de economische positie van Nederland door de euro is verbeterd, 24% denkt van niet.

Ook uw mening geven over actuele sociale en maatschappelijke onderwerpen?

Word dan lid van het Brabantpanel via www.brabantpanel.nl. Wanneer u zich (kosteloos) inschrijft als lid van het Brabantpanel ontvangt u 6 tot 12 keer per jaar via e-mail een uitnodiging voor het invullen van een vragenlijst. U maakt, iedere keer dat u meedoet, kans op een VVV-Irischeque van 25 euro.

Meer informatie?

Kijk voor meer informatie over het Brabantpanel op www.brabantpanel.nl of neem contact op met Astrid Bosch of Karin du Long, beiden werkzaam bij de afdeling Onderzoek en Informatie van het PON.

PON Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant

Postbus 90123

5000 LA TILBURG

telefoon (013) 535 15 35

fax (013) 535 81 69

e-mail info@brabantpanel.nl

internet www.ponbrabant.nl
www.brabantpanel.nl